

spektrum socijalnih usluga u Srbiji, osobe sa invaliditetom ne mogu da postignu punu socijalnu uključenost.

Obezbeđivanje usluga socijalne zaštite regulisano je Zakonom o socijalnoj zaštiti i pratećim podzakonskim aktima. Pravilnik o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite, određuje sistem prijema korisnika, procene, određivanja stepena podrške, planiranje, internu evaluaciju, razvoj osoblja i dostupnost programa i usluga u zajednici. Pravilnik o licenciranju stručnih radnika u socijalnoj zaštiti i Pravilnik o licenciranju organizacija socijalne zaštite usvojeni su 2013. godine i značajni su za unapređenje cele oblasti pružanja socijalnih usluga.

Međutim, u Srbiji još uvek nije postignut pluralizam pružalaca usluga što, između ostalog, utiče na relativno ograničen broj usluga na lokalnom nivou. Uprkos odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti o finansiranju socijalnih usluga od strane lokalnih samouprava putem tenderskih procedura, podzakonska akta koja bi jasno definisala namenske trasfere nisu usvojena a potpuno oslanjanje na finansiranje usluga od lokalne samouprave dovodi u opasnost održivost ovih servisa. S obzirom da je značajan broj opština u Srbiji okarakterisan kao devastiran i nije u mogućnosti da obezbedi adekvatna sredstva za lokalne usluge, uključenost i ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom postaje povezano sa mestom prebivališta što dovodi u neravno-pravan položaj veliki broj osoba sa invaliditetom u nerazvijenim opštinama. Održivost usluga karakteriše i projektno finansiranje što njihovo postojanje ograničava na trajanje projekta i dovodi u pitanje nastavak finansiranja nakon završetka projekata.

Međutim, tokom 2014. godine zabeleženo je i ukidanje finansiranja pojedinih usluga (npr. personalna asistencija) u razvijenim gradovima kao što su Beograd i Novi Sad.

6.4. Jednakost pred zakonom.

Veliki broj osoba sa invaliditetom je u Srbiji suočen sa lišenjem poslovne sposobnosti koja praktično dovodi do „građanske smrti“ i uskraćuje osnovna ljudska prava jednoj osobi. Starateljstvo i lišenje poslovne sposobnosti regulisano je Porodičnim zakonom⁹³⁸ i Zakonom o vanparničnom postupku.

Osoba lišena poslovne sposobnosti ne može da stupi u brak, vrši roditeljsko pravo, preduzima radnje u sudskim postupcima, bude primljena u državljanstvo RS, bude upisana u birački spisak, bira i bude birana, odluči o prekidu trudnoće ili o medicinskim merama, odluči gde i sa kim će živeti, i tako dalje. Način na koji je lišenje poslovne sposobnosti regulisano u Srbiji je prevaziđen i neusklađen sa međunarodnim pravnim okvirom i standardima, odnosno, u suprotnosti je sa obavezama koje je Republika Srbija preuzela ratifikacijom međunarodnih konvencija o ljudskim pravima. Broj odraslih osoba pod starateljstvom u Srbiji raste što je veoma zabrinjavajući trend. Samo u toku 2011. godine, broj odraslih pod starateljstvom povećan je za 33,9%, a u toku 2012. godine broj osoba lišenih poslovne sposobnosti povećan je za 20%.